

EXPUNERE DE MOTIVE

România a ratificat Tratatul de interzicere totală a experiențelor nucleare adoptat de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 10 septembrie 1996, prin Legea nr.152/1999. Acest acord constituie unul din pilonii sistemului juridic internațional de neproliferare și de dezarmare nucleară, alături de Tratatul de neproliferare a armelor nucleare, ratificat de România prin Decretul nr.21/1970. Tratatul de interzicere totală a experiențelor nucleare nu este încă în vigoare, pentru aceasta fiind necesar ca, în conformitate cu prevederile art.XIV, toate cele 44 de state participante la Conferința pentru dezarmare din 1996 și menționate în Anexa 2 la Tratat să depună instrumentele de ratificare. Prin rezoluția CTBT/MSS/RES/1 din 19 noiembrie 1996, statele semnatare ale Tratatului au decis înființarea Comisiei Pregătitoare, organizație internațională din sistemul ONU, care are drept obiectiv principal să pregătească intrarea în vigoare a Tratatului, precum și aplicarea efectivă a prevederilor conținute în Tratat. Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale, inclusiv verificarea respectării prevederilor Tratatului, Comisia Pregătitoare este sprijinită de Secretariatul Tehnic Provizoriu.

Părțile semnatare la Tratat se angajează să nu efectueze și să interzică orice explozii cu arme nucleare. Monitorizarea respectării prevederilor conținute în Tratat se realizează printr-un regim global de verificare. Un element cheie al acestui sistem de verificare este Sistemul Internațional de Monitorizare cu cele 337 de stații ale sale. Pentru detectarea eventualelor explozii de arme nucleare, sunt utilizate tehnologiile seismice, hidroacustice, cu infrasunete și cu radionuclizi. Sistemul Internațional de Monitorizare cuprinde 50 de stații seismice în rețeaua primară, 120 de stații seismice în rețeaua auxiliară, 60 de stații cu infrasunete și 11 stații hidroacustice care monitorizează vibrațiile produse în atmosferă sau în apele mărilor și oceanelor ca rezultat al unei explozii nucleare. Sistemul Internațional de Monitorizare conține și 96 de laboratoare de radionuclizi care au capacitatea de a analiza probe de material radioactiv provenit din zonele unde ar putea exista suspiciuni că s-au desfășurat explozii experimentale cu arme nucleare. Datele provenite de la stațiile de monitorizare sunt transmise Centrului Internațional de Date de la Viena unde sunt prelucrate.

Conform prevederilor Anexei 1 a Protocolului la Tratat, România participă la activitățile de verificare din cadrul Tratatului de interzicere totală a experiențelor nucleare cu stația seismică amplasată la Cheia, Muntele Roșu, stație care face parte din rețeaua auxiliară de monitorizare seismică a Sistemului Internațional de Monitorizare. Stația și Centrul Național de Date sunt operate de Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Fizica Pământului. La Centrul Național de Date sunt recepționate și analizate datele transmise de la stația seismică situată la Cheia – Muntele Roșu și de la Centrul Internațional de Date. Stația a fost cuprinsă în programul de modernizare finanțat de Comisia Pregătitoare a Organizației Tratatului de interzicere totală a experiențelor nucleare, în vederea îndeplinirii cerințelor tehnice cuprinse în Manualul de operare pentru stațiile seismice. Prin procesul de certificare, se atestază atingerea parametrilor tehnici impuși stațiilor cuprinse în Sistemul Internațional de Monitorizare.

Acordul între Guvernul României și Comisia Pregătitoare a Organizației Tratatului de interzicere totală a experiențelor nucleare privind desfășurarea activităților referitoare la instalațiile de monitorizare internațională în aplicarea Tratatului de interzicere totală a experiențelor nucleare, inclusiv a activităților ulterioare certificării a fost semnat la Viena, la 13 iunie 2003. Acest acord stabilește cadrul legal de cooperare bilaterală în vederea modernizării și certificării stației seismice de la Cheia – Muntele Roșu și specifică procedurile de lucru generale. De asemenea, documentul reglementează modalitatea de desfășurare a activităților decurgând din Acord ce urmează să fie derulate de Comisia Pregătitoare pe teritoriul României.

La 26 iunie 2003, la scurt timp după semnarea prezentului Acord, Secretariatul Tehnic Provizoriu al Comisiei Pregătitoare a certificat oficial stația seismică de la Cheia – Muntele Roșu.

Prezentul document este al 26-lea acord de cooperare semnat între Comisia Pregătitoare și guvernele statelor membre. Dintre acordurile similare semnate până în prezent amintim cele cu Africa de Sud, Canada, Finlanda, Franța, Norvegia, Spania, Noua Zeelandă, Ucraina.

Acest Acord a fost semnat, în numele părții române, de președintele Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare care este autoritatea națională pentru problematica legată de aplicarea Tratatului, în baza Memorandumului aprobat în ședința Guvernului din 29 mai 2003. Atribuțiile autorității naționale includ asigurarea și monitorizarea implementării în plan național a prevederilor Tratatului și ale Protocolului la Tratat, precum și a măsurilor convenite în cadrul Comisiei Pregătitoare și Secretariatului Tehnic Provizoriu, inițierea de acte normative, în vederea aplicării prevederilor Tratatului și ale Protocolului, transmiterea datelor și informațiilor primite de la Secretariatul Tehnic Provizoriu către instituțiile naționale competente. Punctul național de contact cu Comisia Pregătitoare este Ministerul Afacerilor Externe care asigură coordonarea politică și reprezentarea României la Comisia Pregătitoare, împreună cu autoritatea națională și cu instituțiile naționale competente.

Față de cele prezentate mai sus, a fost întocmit proiectul de lege alăturat, pe care îl supunem PARLAMENTULUI spre adoptare.

